

Scholen worden overrom

‘Op 1 september zullen alle kinderen naar school kunnen’, belofde Vlaams minister van Onderwijs Pascal Smet (SP.A) in maart. Zijn uitspraak moest de gemoederen bedaren nadat inschrijvingsperikelen en berichten over een nijpend scholentekort bij vele ouders paniek veroorzaakte. RandKrant ging na hoe het is gesteld met de scholen in de Vlaamse Rand.

TEKST Klaartje Van Rompaey ■ FOTO Filip Claessens

De jongste jaren worden er opnieuw meer kinderen geboren in Vlaanderen. Vorig jaar waren er dat bijna 69.000, of maar liefst 10.000 meer dan in 2002, het kanteljaar. Brussel volgt dezelfde tendens en ook in de Vlaamse Rand stijgt het geboortecijfer. Puur demografisch is het dan ook niet te verwonderen dat de kleuter- en basisscholen de voorbije jaren almaar meer leerlingen kregen. Dat sommige scholen die toevloed niet meer kunnen bolwerken, werd vorig schooljaar pijnlijk duidelijk in grote steden als Antwerpen, Gent en Brussel. Ook in de Rand wordt het capaciteitsprobleem steeds acuter, bijvoorbeeld in Vilvoorde.

Capaciteitsprobleem wordt acuter

‘Als je kijkt naar alle netten in heel Vilvoorde is er vooral te weinig plaats in het kleuteronderwijs’, zegt Hilde Walder, coördinerend directeur van het stedelijk onderwijs. ‘De wachtlijsten variëren van school tot school, maar het probleem is het ergste in het centrum van Vilvoorde en in de eerste plaats voor de instappers.’ Peter Dehasque, directeur van de stedelijke basisschool ‘t Groentje in Vilvoorde centrum, beaamt: ‘Momenteel heb ik 84 leerlingen op de wachtlijst staan voor de instapklas en we hebben plaats voor 24 instappers.’

De problemen in Vilvoorde zijn ook het kabinet van Pascal Smet niet ontgaan. De Zennestad werd naast onder andere Halle, Gent en Antwerpen opgenomen in de zogenaamde *task force*. Hilde Walder nam deel aan die gesprekken. ‘Op basis van concrete cijfers gingen we na hoe acuut het capaciteitspro-

bleem zich stelt en bekeken we hoe we extra plaatsen kunnen creëren. Minister Smet trekt 12 miljoen euro uit om de meest acute problemen op te lossen.’ In Vilvoorde hebben verschillende scholen uit alle netten zich geëngageerd om bijkomende containerklassen te plaatsen. Vanaf 1 september komt er zelfs een nieuwe school: De Zwierzwaai, een methodeschool van het gemeenschapsonderwijs. Dat kon pas nadat Pascal Smet de 2 kilometerregel opdoekte. Vroeger konden geen twee scholen van hetzelfde net op minder dan 2 kilometer van elkaar worden opgericht, voortaan kan dat wel in dichtbevolkte gebieden.

Brusselse normen graag

De groeiende wachtlijsten in Vilvoorde zijn het gevolg van de demografische ontwikkelingen, maar ook de nabijheid van Brussel speelt volgens Dehasque een rol. ‘De problematiek van Brussel verschuift naar hier. We merken dat er meer en meer leerlingen vanuit Brussel naar onze scholen komen.’ De statistieken geven hem gelijk. Op vijf jaar tijd is het aantal Brusselse leerlingen dat in de Rand school loopt met een vijfde gestegen. Vilvoorde blijkt, naast Wemmel, Grimbergen en Dilbeek, een grote aantrekkingskracht op Brusselse leerlingen uit te oefenen. ‘Dat komt ook mede door de veranderde voorwaarden in Brussel’, meent Hilde Walder. ‘Je moet daar nu een jaar naar een Nederlandstalige kribbe geweest zijn voor je in een Nederlandstalige basisschool terecht kunt. Ouders van kinderen die daar niet aan voldoen, zakken naar de randgemeenten af, waar die voorwaarde nog niet geldt.’

‘Dat zijn vaak anderstalige leerlingen’, vult Dehasque aan. ‘Op dit moment spreekt 71,4

procent van mijn leerlingen thuis een andere taal dan het Nederlands. We krijgen daar extra omkadering voor, maar minder dan de Brusselse scholen. Mijn school telt op dit moment 416 leerlingen en ik heb drie voltijdse zorgleerkrachten die zich specifiek bezighouden met taalondersteuning. Als hier de Brusselse normen zouden gelden, dan had ik recht op minstens één extra taalleerkracht.’

Of dat extra taalonderwijs zijn vruchten afwerpt, hangt volgens Dehasque zowel van het kind zelf af als van de thuissituatie. ‘Er zijn anderstaligen die echt moeite doen om hun kind in het Nederlands te begeleiden; er zijn er ook die helemaal geen moeite doen. Ik wil wel benadrukken dat wij het grote aandeel leerlingen die thuis geen Nederlands praten niet als een probleem ervaren. Het stedelijk onderwijs organiseert sinds vorig jaar zelfs een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers.’

Die onthaalklas bevindt zich in het Houtemse wijschooltje De Groene Planeet. Het initiatief is bedoeld voor kinderen van 5 jaar en ouder die nog maar pas (maximaal 1 jaar) in België verblijven en onvoldoende Nederlands kennen om les te kunnen volgen. ‘De kinderen zitten deels in de onthaalklas en deels in een reguliere klas. Na een jaar onthaalklas hebben zij recht op een vervolgjaar, wat neerkomt op een ondersteuning van één lesuur per kind per week’, legt directeur Sandra Crabbé uit. Haar school bleef lang gespaard van capaciteitsproblemen, maar net door de komst van de onthaalklas begint ook De Groene Planeet uit zijn voegen te barsten. ‘De onthaalklas is gestart op 8 september 2009 met 7 anderstalige nieuwkomers. Dat aantal is in de loop van het schooljaar gegroeid tot 25.’

Gezonde mix, wel grote klassen

Dat het leerlingenaantal, vooral bij de kleuters, in stijgende lijn zit, is blijkbaar een algemeen gegeven in de Rand, maar dat veroorzaakt niet overal problemen. In de gemeentelijke basisschool van Overijse centrum bijvoorbeeld, zijn wachtlijsten volgens directeur Danny Cahy niet aan de orde. ‘We merken een stijging, maar hebben nog uitbreidingsmogelijkheden. Ook het aandeel

peld

anderstalige leerlingen valt bij ons heel goed mee. We hebben ongeveer 5 procent leerlingen die thuis geen Nederlands spreken, zowat het laagste percentage in de regio. Ook de instroom vanuit Brussel is verwaarloosbaar. Andere scholen in de buurt trekken wel anderstalige leerlingen aan. Volgens Cahy heeft het imago van zijn school hier alles mee te maken. 'Wij zijn een echte dorpschool met vooral kinderen uit Overijse zelf. Zowel de gemeente als wij stellen ons nogal Vlaams op en dat leidt er toe dat we niet veel anderstalige leerlingen over de vloer krijgen.'

Een heel andere uitleg hoor je in de De Vlinder, een Dilbeekse school van het gemeenschapsonderwijs. 'Wij zijn geen concentratieschool in vergelijking met sommige andere scholen in Dilbeek', meent directeur Hilde Vandersteen. 'Wij hebben een gezonde mix.' Dat De Vlinder als GO!-school iedereen moet aanvaarden – één van de uitgangspunten van het gemeenschapsonderwijs – leidt hier dus niet tot concentratie. 'GO!-scholen hadden vroeger een slechte naam, terwijl vooral vrije scholen hoog aangeschreven stonden. Dat wijzigd stilaan omdat ouders merken dat wij heel kindgericht werken en niet *frontaal* lesgeven. Ouders kiezen nu bewust voor een GO!-school. Vooral mensen uit de onmiddellijke omgeving, autochtonen dus. We hebben ook een goede samenwerking met de voorschoolse en naschoolse opvang 't Breugelkind en dat spreekt heel veel werkende ouders aan.'

Het aandeel anderstalige leerlingen blijft hier binnen de perken, maar de klassen zelf nemen enorme proporties aan. 'Wij hebben nog niet met wachtlijsten moeten werken, maar veel marge is er niet meer. In de kleuterschool hebben we klassen van 34 kinderen. Dat is echt veel. We krijgen daar gelukkig ondersteuning voor. Ook ons tweede leerjaar is groot, daar zitten ruim 30 leerlingen. Daar krijgen we wederom enkele uren extra ondersteuning voor, maar geen voltijdse krachten. De klassen opsplitsen is dus niet mogelijk. Voor de peuters zijn de inschrijvingen nu zo geregeld dat we het nieuwe schooljaar beginnen met 7 of 8 instappers in september, maar dat aantal zal bij elke nieuwe instapdatum

oplopen en in juni zullen het er 30 zijn. Ik hoop dat het daarbij blijft.'

Toen in Brussel de inschrijvingsproblemen een hoogtepunt bereikten, kreeg Hilde Vandersteen veel telefoontjes van ongeruste ouders. 'Ouders moesten zich via de computer aanmelden, maar ze bleven in het ongewisse of er al dan niet plaats was voor hun kinderen en dus schreven ze zich in verschillende scho-

len in. Ze belden ook naar deze school, maar toen ik zei dat ik een peuterklas van 30 kinderen heb, vonden ze dat toch te veel. Die storm is uiteindelijk vanzelf gaan liggen.' Voor De Vlinder is er trouwens beterschap op komst, want er staan bouwplannen op stapel. 'Die plannen bestonden al omdat we de groei van onze school hadden voorzien. Ik hoop dat de nieuwbouw binnen twee jaar klaar is.'

FR Des écoles prises de court

Certaines écoles sont confrontées à des problèmes aigus de capacités. Ainsi, les listes d'attente croissantes à Vilvoorde sont la conséquence de l'évolution démographique – les naissances sont à nouveau plus nombreuses – mais la proximité de Bruxelles joue également un rôle. En cinq ans, le nombre d'élèves bruxellois fréquentant les écoles du Vlaamse Rand a progressé d'un cinquième. Avec Wemmel, Grimbergen et Dilbeek, Vilvoorde semble exercer un grand pouvoir d'attraction sur les élèves bruxellois. 'C'est également lié à l'évolution des conditions à Bruxelles', explique Hilde Walder, directrice coordinatrice de l'enseigne-

ment communal à Vilvoorde. 'À Bruxelles, il faut maintenant avoir fréquenté une crèche néerlandophone pendant un an pour être admis dans une école maternelle et/ou primaire néerlandophone. Les parents d'enfants qui ne répondent pas à cette condition partent maintenant vers les communes du Vlaamse Rand, où cette règle n'est pas d'application. Il s'agit souvent d'élèves allophones.' Le ministre flamand de l'Enseignement, Pascal Smet (SPA), dégagera 12 millions d'euros durant cette année scolaire, en vue de résoudre ces problèmes aigus de capacités. Mais des mesures structurelles seront également nécessaires.